

De Geheime Leer van H.P. Blavatsky, en de 'oude mysteriën'

J. Kruisheer

De heer Kruisheer was voorzitter van de Nederlandse afdeling van de Theosophical Society (Adyar), van 1931 tot 1945.

Het is een opmerkelijk verschijnsel, en H.P. Blavatsky (hierna: HPB) doet dit vele malen duidelijk uitkomen, dat de in de mysterieriten voorkomende hoofdfiguren vrijwel allemaal zonne- of vuurgoden worden genoemd: Krishna, Mithra, Osiris, Horus, Zeus, Jupiter, Apollo, Heracles, Adonai, Jehova, Helion, Baäl, Bacchus, Bel, Phoebes, Neith, Ahura Mazda, Martanda, Surya, Wikartana, Wishnu zijn allemaal zonnegoden. Astronomisch stellen zij de zon voor. Psychisch zijn zij emblemen van de steeds herhaalde 'opstanding' van de ziel (het ego in reïncarnatie). Geestelijk zijn zij allemaal de onschuldige slachtoffers voor de zonden van de stervelingen, hun eigen aards omhulsel, en in waarheid het 'beeld' van de goddelijke mens, de vorm van klei die door die god belicht wordt.

De zon werd in de mysteriën de 'heer des levens' genoemd, de middelaar die de levende zichtbare vertegenwoordiger is van de Onzichtbare, Alomtegenwoordige, Almachtige, Onkenbare, Allerhoogste. Alle leven op aarde is aan de zon ontleend. Het is de ene kenbare bron die leven schenkt aan al wat is, aan alle schepselen, van de allerkleinste en zwakste tot de allerhoogste bestaande wezens. Het leven van de zon doordringt de hele schepping, het gehele zonnestelsel. Zowel voor het atoom als voor de mens, en ook voor de machtigste aartsengel is de zon de bron en oorsprong van hun bestaan: het 'ene leven', de 'ene levensgever'. De zon is levend vuur, en het is de zon die alle schepselen onderhoudt, voedt, verwarmt en leven geeft. *Weet dan, Glaucus, dat wanneer ik over het voortbrengen van het goede spreek, ik de zon bedoel*, zei Plato, en hij liet erop volgen: *De zoon is volkomen gelijk aan de vader*. Vooral dit laatste is hoogst merkwaardig en verschaft een aanwijzing tot het begrijpen en ontraadselen van de mysteriesymboliek waarin alle voornaamste figuren de zon blijken voor te stellen.

Exoterisch en voor de grote menigte was Osiris in Egypte de zon aan de hemel, de 'hemelse koning'. Bij de Grieken heette de zon 'het oog van Zeus'. In het Indoneesisch heet de zon nog altijd 'matahari', letterlijk 'het oog van de dag'. Bij de Parsi's was de zon 'het oog van Ormuzd' en daar werd deze aangeroepen als de 'veellogige

god', de 'heiland god', de 'verlossende god'. Bij de Egyptenaren was Osiris vuur en de zon of de 'heer van de zon'. Osiris wordt op aarde vertegenwoordigd door zijn zoon-god, Horus (of Christus). De Mazdeaanse Mithra is gesteld tussen zon en maan (of tussen hemel en aarde) en hij is de eeuwige begeleider van de 'zon der wijsheid'. Osiris blijkt dan, evenals veel andere zonnegoden, een beeld voor het hoger Zelf te zijn, terwijl Horus, zijn zoon-zon het lagere denken en het persoonlijke 'ik' voorstelt.

Zo kon de god dan gezien worden als het zichtbare beeld van de (onzichtbare) godheid, de ene met of uit de vader, de vader-zon. In het geopenbaarde heelal is hij (de geest) de centrale geestelijke zon, het elektrische vuur van alle leven. In ons stelsel is hij de zichtbare geest van de natuur, de aardse god, ook veelal gesymboliseerd als een vuurgod, het grote vuur, de hoogste der zeven vuren of de hiërarchie van de kumara's, de agnishvatta's (die de mens tot zelfbewustzijn brachten), de zeven mystieke wijzen. Dit zijn allemaal zonnegoden, en ook pitri's (voorvaderen), omdat zij de vormers van de innerlijke mens zijn, de 'zonen van het vuur', namelijk van het vuur van kennis, verstand.

De Royal Masonic Cyclopedia zegt onder het artikel 'zon': *Te allen tijde heeft de zon noodzakelijkerwijs een belangrijke rol gespeeld, en in het bijzonder in de vrijmetselarij. De drie voornaamste symbolische figuren vertegenwoordigen de opgaande zon in het oosten, de zon in de meridiaan en de ondergaande zon. In de druidische ritens vertegenwoordigde de aartsdruide de zon en werd hij bijgestaan door twee andere waardigheidsbekleders, waarvan de één de maan in het westen voorstelde en de andere de zon in het zuiden, in haar meridiaan.*

Bij de hindoes wordt surya, de zon, het 'oog der wereld' genoemd, de wereld van onze planeten. Ook heet hij de zon van Dyaus en van Aditi. Hij is de eerste, de oudere broeder van de planeten. *Vuur is in waarheid alle godheden*, staat in de *Anugita*. De schepping van het leven door de zon is even bestendig als haar licht; niets beperkt die, niets houdt ze tegen. Het is de zon die alle schepselen onderhoudt en voedt. Op dezelfde wijze als de ideële wereld die de waarneembare wereld doordringt en omringt, zo volvoert ook de zon, alles met licht omvattend, de geboorte en de ontwikkeling van alle schepselen, van al wat is. Het zonneleven is in dit hele zonnestelsel alomtegenwoordig: niet één atoom is ervan afgescheiden, of kan ontkomen aan de onsterfelijke god, de almachtige godheid, de *geestelijke zon*. *De ware zon en de ware maan zijn even onzichtbaar als de ware mens*, zegt een aloude mysteriespreuk.

Uit: *Theosophia*, oktober 1954

